2024ལོའི་ཟླ་2ཚེས་17 རྒྱལ་ནང་གསར་འགྱུར། པར་ངོས་འདིའི་འགན་འཁུར་རྩོམ་སྒྲིག་པ།བྱམས་པ་ཚེ་རིང་། རེས་གཟའ་སྤེན་པ། 3

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）ཤུགས་རྒྱག་པའི་
ཐོག་ནས་ལོ་ཧྲིལ་པོའི་སྔོ་ལྗང་ཅན་གྱི་དམིཊ་ཚད་
ལས་འགན་སྤུས་འབོར་གཉིས་ལྡན་ངང་ལེགས་
སྒྲུབ་བྱས་ཏེ་ཡུག་གཅིག་ལ་འདེབས་པ་
དང་། ཡུག་གཅིག་ཚང་མ་གསོན་ཐུབ་པ་བྱས་
པ། ཡུག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཅས་བྱས་ཏེ་
ཉམས་མྱོང་གཏོད་པ་དང་དཔེ་སྟོན་དུ་འགྱུར་
བ། རྒྱ་ཁྱབ་ངང་ཁྱབ་གདལ་དུ་གཏོང་བ་བཅས་
བྱས་ཏེ་ལྷ་སའི་ལྷོ་བྱང་རི་བོའི་སྔོ་ལྗང་ཅན་གྱི་ལས་
གྲྭར་ལེཊ་སྐྱེས་གསར་པ་དེ་བས་མང་བ་འབུལ་
རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་རེད།
ཤའོ་ཡིའུ་ཚའེ་ཡིས་ཞབས་ཐང་མར་བྱང་
རིའི་ནགས་བཟོའི་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཡུལ་དངོས་ཀྱི་
ཤིང་སོན་གྱི་སྐྱེ་འཚར་དང་། རྨང་གཞིའི་སྒྲིག་
བཀོད་ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན། ལས་གྲྭའི་འཕེལ་རིམ་
དང་དེ་བཞིན་ལྷག་པའི་དཀའ་ངལ་སོགས་ཀྱི་
གནས་ཚུལ་ལ་གཟིགས་ཞིབ་དང་མཁྱེན་རྟོགས་
གནང་བར་མ་ཟད། ཡུལ་དངོས་སུ་2024ལོའི་
ལས་གྲྭའི་ལག་བསྟར་འཆར་གཞི་དང་ལག་བསྟར་
གོ་རིམ་སོགས་གསན་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་
བཀག་འགོག་ཟུང་འབྲེལ་དང་། རྩ་ལག་མཉམ་
བཅོས་བྱ་རྒྱུ་མཐའ་འཁྱོངས་བྱས་ནས་ཕྱུགས་
བཀག་རྩྭ་གསོའི་གཏན་འབེབས་དོན་འཁྱོལ་ནན་
པོ་བྱས་ཏེ། ཕྱུགས་རིགས་ཀྱིས་ཤིང་སོན་ཟས་ལ་
བརྟེན་ནས་རྡོག་རོལ་དུ་གཏོང་བའི་རིགས་ནན་
འགོག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཤིང་སོན་འདེམས་
པ་དང་། འཛུགས་པ། ཆུ་འདྲེན་པ། དུས་
མཇུག་གི་དོ་དམ་སྲུང་སྐྱོང་སོགས་འགག་རྩའི་ལྷུ་
ཚིགས་ནན་པོར་བསྲུངས་ནས་ཤིང་སོན་ཁེབས་
ཚད་དང་གསོན་ཚད་ཡག་ཏུ་བཏང་སྟེ“འདེབས་
ཐུབ་པ་དང་། དོ་དམ་ཡག་པོ་བྱེད་ཐུབ་པ།
རྒྱུན་སྲིང་ཐུབ་པ”བཅས་ཀྱི་འགན་ལེན་བྱེད་
དགོས་པ། ལྷ་སའི་ལྷོ་བྱང་རི་བོའི་སྔོ་འགྱུར་
ལས་གྲྭར་ཐོབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་བེད་སྤྱོད་ཡག་པོ་
གཏོང་བ་དང་། ཡུལ་སྐོར་སྤྲོ་གསེང་འཕེལ་རྒྱས་
གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་གསར་པ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་
ཏེ་མང་ཚོགས་འབྱུང་ཁམས་འཛུགས་སྐྱོང་ནང་
ཞུགས་པའི་ཁྲོད་ཕྱུག་འགྱུར་གྱི་ལམ་བུའི་ཐོག་སྐྱོད་
ཐུབ་པ་དང་འབྱུང་ཁམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་
སྐྱེལ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ནན་གསུངས་གནང་
བ་རེད།

དེ་རྗེས་འཚོགས་པའི་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་
གསོའི་ལས་དོན་གྱི་ཆེད་དོན་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་
གྲོང་ཁྱེར་ནགས་ལས་ཅུས་དང་། སྟག་རྩེ་
ཆུས། རིག་གནས་བློ་གསར་གླིང་ཁུལ། ཁྲེང་
ཀོན་ཆུས། སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་ཆུས། ཆུ་ཤུར་
རྫོང་། མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྫོང་། ལྷ་ས་མཐོ་
གསར་ཁུལ་བཅས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་དོན་སྙན་
སེང་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས་རྣམ་འགྱུར་ཡང་བསྟན་པ་
རེད།
ཤའོ་ཡིའུ་ཚའེ་ཡིས་ལྷ་སའི་ལྷོ་བྱང་རི་བོའི་
སྔོ་འགྱུར་ལས་གྲྭས“ལོ་ལྔ་ཡི་རིང་སྔོ་ལྗང་རི་ཀླུང་
མང་དུ་གཏོང་བ་དང་། ལོ་བཅུ་ཡི་རིང་སྔོ་ལྗང་
ལྷ་སར་ཁྱབ་པ་བྱེད་པའི”མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་
ཕུགས་འདུན་གྲུབ་ཡོད། ཧྲུའུ་ཅི་ཝང་ཅུན་ཀྲེང་
གིས་གཙོ་བོ་གནང་བའི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་
ཀྱིས་ཚད་མཐོའི་མཐོང་ཆེན་གནང་བ་དང་། ལྷ་
སའི་མི་རིགས་ཁག་གི་ལས་བྱེད་པ་དང་། མང་
ཚོགས། དེ་བཞིན་སྤྱི་ཚོགས་ལས་རིགས་ཁག་
གིས་ཚད་མཐོའི་དོ་ཁུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཉམས་
སད་ཐེག་ཐུབ་པའི་འགན་འཁྲི་འཁུར་སེམས་
དང་། ཉམས་སད་ཐེག་ཐུབ་པའི་བྱེད་
ཐབས། ཉམས་སད་ཐེག་ཐུབ་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་
བཅས་བཏོན་ནས་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་གསོའི་ལས་
དོན་ལ་དམ་འཛིན་ནན་པོ་བྱེད་དགོས་པ་
དང་། ཆབ་སྲིད་ལ་དང་དོད་བྱེད་པའི་འདུ་
ཤེས་ཡོད་དགོས། གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་རིམ་ཁག་
འབྲེལ་ཡོད་ཚན་པ་ཁག་གིས་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་
གསོའི་ལས་དོན་ལ་དམ་འཛིན་ཡག་པོ་བྱ་རྒྱུ་དེ་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་
ནས་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་གསོའི་ཐད་ཀྱི་ལྷ་སའི་ལྷོ་
བྱང་རི་བོ་སྔོ་འགྱུར་གྱི་འགག་རྩའི་རང་བཞིན་
དང་། གལ་ཆེའི་རང་བཞིན་ལ་ངོས་འཛིན་
གཏིང་ཟབ་བྱས་ཏེ། ནུས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་
དང་དམ་འཛིན་ལྷོད་མེད་བྱས་ནས་བྱ་ཐབས་ཁག་
ཆད་ལུས་མེད་པར་དོན་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་བའི་འགན་
ལེན་བྱེད་དགོས་པ། དོ་དམ་བྱེད་ཐུབ་པའི་
ཐབས་ཤེས་དགོས་པ། རྫོང（ཆུས）ཁག་གིས་
རང་སོ་སོའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ནུས་པ་གཏན་འཁེལ་
དང་། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་འཆར་འགོད་བཀོད་སྒྲིག་
བྱེད་པ། གཙོ་གནད་ཐོན་ལས་ཀྱི་འཕེལ་
ཕྱོགས། ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་གྲོང་མིའི་འཚོ་

བའི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་ཟུང་འབྲེལ་
བྱས་ཏེ་ཡུལ་བབ་དང་བསྟུན་པ་དང་ཕྱོགས་བསྡུས་
སྲིད་ཇུས་ལག་བསྟར་བྱས་ནས་བྱ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་
སྤྱད་དེ་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་གསོའི་གཏན་འབེབས་
དོན་འཁྱོལ་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་ཕྱུགས་བཀག་དང་
འབྲོག་ཁུལ་གྱི་བཀག་རྒྱ་ནན་པོ་དང་། བཀག་
ཐུབ་པ། དོ་དམ་ཡག་པོ་བྱེད་ཐུབ་པ་བཅས་
ཡོང་བའི་འགན་ལེན་བྱེད་དགོས། བརྟན་པོར་
ངེས་ཐུབ་པའི་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱེད་དགོས། དྲིལ་
བསྒྲགས་སློབ་གསོའི་ལས་དོན་དེ་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་
གསོའི་ལས་དོན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཧྲིལ་པོར་ཁྱབ་པར་
བྱས་ཏེ་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཉན་འདོད་པ་དང་།
དོན་ཤེས་པ། ངེས་ཐུབ་པ་བཅས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་
བརྒྱུད་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་དང་། དྲིལ་
བསྒྲགས་སློབ་གསོར་ཁྲིད་སྟོན་བྱེད་པའི་ལས་དོན་
ཡག་པོ་བསྒྲུབས་ནས་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་གསོའི་
འབྲེལ་ཡོད་སྲིད་ཇུས་དང་། ཁྲིམས་སྲོལ་དག་
ཁྱིམ་ཚང་ཀུན་གྱིས་ཤེས་པ་དང་། མི་སེམས་སུ་
འཇགས་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་མང་ཚོགས་ཀྱིས་རང་
འགུལ་ངང་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་གསོའི་ལས་དོན་ནང་
ཞུགས་རྒྱུ་དང་གཞོགས་འདེགས་བྱེད་པའི་རང་
འགུལ་རང་བཞིན་དང་ཧུར་བརྩོན་རང་བཞིན་ཆེ་
རུ་ཏན་ཏིག་གཏོང་དགོས་པ། སྒྲིག་ཁྲིམས་ནན་
དུ་གཏོང་བའི་འགན་འཁྲི་བདའ་འདེད་གཏོང་
དགོས། སྐོར་གཡེང་དོ་དམ་ལ་ལྟ་སྐུལ་དོ་དམ་
བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ནས་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་
གསོའི་ཁུལ་དུ་ཕྱུགས་འཚོ་བ་དང་། ཤིང་སོན་
རྡོག་རོལ་དུ་གཏོང་བ། ར་བསྐོར་བཤིག་པ་
སོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཁྲིམས་ལྟར་ཆད་པ་གཅོད་རྒྱུ་
དང་། འགན་འཁྲི་བདའ་འདེད་ནན་པོ་གཏོང་
རྒྱུ། ཟིལ་གནོན་ཆགས་པ་བྱ་རྒྱུ་བཅས་བྱེད་
དགོས་པ། རིམ་པ་བཞིན་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་
གྱི་འགན་འཁྲི་ནན་དུ་བཏང་ནས་འགན་འཁྲི་དོན་
འཁྱོལ་མི་བྱེད་པ་དང་། བྱ་ཐབས་དོན་ཐོག་ཏུ་
མ་འཁྱོལ་བའི་དབང་གིས་ལྷ་སའི་ལྷོ་བྱང་རི་བོའི་
སྔོ་འགྱུར་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཤིང་སོན་ལ་གཏོར་སྐྱོན་
ཕོག་ཚེ་སྒྲིག་སྲོལ་དང་སྒྲིག་ཁྲིམས་ལྟར་འབྲེལ་ཡོད་
འགན་འཁུར་བའི་འགན་འཁྲི་བདའ་འདེད་
གཏོང་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་ནན་གསུངས་གནང་བ་
རེད།
（ཕུར་སྒྲོན་གྱིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

ཤའོ་ཡིའུ་ཚའེ་ཡིས་ཕྱུགས་བཀག་རྩྭ་གསོའི་ལས་དོན་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏིང་ཟབ་བཏང་ནས་སྤུས་ཚད་མཐོན་པོའི་སྒོ་ནས་ལྷ་སའི་ལྷོ་བྱང་རི་བོའི་སྔོ་འགྱུར་ལས་གྲྭ་སྤེལ་ཆེད་སྲ་ཞིང་བརྟན་པའི་འགན་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་ནན་གསུངས་གནང་བ།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）གོ་རིམ་གྱི་དམངས་
གཙོ་དང་དོན་དངོས་ཀྱི་དམངས་གཙོ། ཐད་ཀར་
གྱི་དམངས་གཙོ་དང་བར་བརྒྱུད་ཀྱི་དམངས་
གཙོ། མི་དམངས་ཀྱི་དམངས་གཙོ་དང་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་འདོད་བློ་བཅས་གཅིག་གྱུར་བྱུང་ནས་དེ་ནི་ཁྱོན་
ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པའི་དམངས་གཙོ་ཞིག་ཡིན་པ་
དང་། ཆེས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཆེས་བདེན་པ།
ཆེས་གོ་ཆོད་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
དམངས་གཙོ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་བརྒྱུད་རིམ་
ཡོངས་ཀྱི་མི་དམངས་དམངས་གཙོ་འཛུགས་སྐྱོང་
ལ་མུ་མཐུད་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ་མི་དམངས་ཀྱིས་
རང་ཁྱིམ་རང་ཐག་གཅོད་རྒྱུ་དེ་ཏང་གིས་རྒྱལ་སྐྱོང་
སྲིད་གཉེར་བྱ་རྒྱུའི་སྲིད་ཇུས་དང་བྱེད་ཐབས་ཐོག་
ཞིབ་ཕྲ་དང་དོན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཚོན་པ་
དང་། ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཕྱོགས་
གང་ཅིའི་ཐད་དང་རིམ་པ་ཁག་གི་ལས་ཀའི་ཐོག་
དངོས་སུ་མཚོན་པ། མི་དམངས་ཀྱིས་མཛེས་སྡུག་
ལྡན་པའི་འཚོ་བར་ཡིད་སྨོན་བྱེད་པའི་ལས་ཀའི་
ཐོག་དངོས་སུ་མཚོན་པ་བཅས་བྱེད་དགོས་ཞེས་
བསྟན་ཡོད།
རྩོམ་ཡིག་ནང་ནན་གྱིས་བསྟན་དོན། མི་
དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་
རང་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཧྲིལ་པོའི་མི་དམངས་
དམངས་གཙོ་མངོན་འགྱུར་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་
ཀྱི་གཞི་རྟེན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། མི་དམངས་
ཀྱིས་རང་ཁྱིམ་རང་བདག་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་
འགན་ལེན་ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས། མི་
དམངས་ཀྱིས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་

བརྒྱུད་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་ཆ་སྤྱོད་པར་རྒྱབ་
སྐྱོར་དང་འགན་ལེན་བྱས་ཏེ། རིམ་པ་ཁག་གི་མི་
དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཚང་མ་དམངས་གཙོ་ལས་
འདེམས་བསྐོ་བྱས་ནས་ཐོན་པ་དང་། མི་
དམངས་ལ་འགན་འཁུར་བ། མི་དམངས་ཀྱི་ལྟ་
སྐུལ་དང་ལེན་བྱེད་པ་བཅས་ལ་འགན་ལེན་བྱེད་
དགོས། མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་དང་དེའི་རྒྱུན་
ལས་ཨུ་ལྷན་གྱིས་ཁྲིམས་ལྟར་ཁྲིམས་འཛུགས་
དབང་ཆ་དང་། ལྟ་སྐུལ་དབང་ཆ། ཐག་

གཅོད་དབང་ཆ། བསྐོ་འཐེན་དབང་ཆ་བཅས་
སྤྱོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་འགན་ལེན་བྱེད་པ་
དང་། མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱིས་སྲིད་
འཛིན་ལས་ཁུངས་དང་། ལྟ་ཞིབ་ལས་
ཁུངས། འདྲི་གཅོད་ལས་ཁུངས། ཞིབ་དཔྱོད་
ལས་ཁུངས་བཅས་ལ་ལྟ་སྐུལ་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་
འཐུས་ཚང་དུ་བཏང་སྟེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་
སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་དང་། གཟི་རྔམ། དབང་
གྲགས་བཅས་སྲུང་སྐྱོང་བྱེད་དགོས། མི་དམངས་
འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མིའི་ལས་ཀའི་ནུས་པ་ཆེ་
རུ་གཏོང་བ་དང་། མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་
འཐུས་མི་དང་མི་དམངས་མང་ཚོགས་བར་གྱི་
འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཏུ་གཏོང་དགོས། དམངས་
འདུན་བསྡུ་ལེན་དང་དམངས་ཀྱི་བློ་གྲོས་གཅིག་
སྡུད་བྱེད་པའི་ལས་ཀའི་ལམ་སྲོལ་འཐུས་ཚང་དུ་
གཏོང་བ་དང་། གཞི་རིམ་གྱི་ཁྲིམས་འཛུགས་
འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་གནས་འཛུགས་སྐྱོང་ལེགས་
པོ་བྱེད་དགོས།
（པ་ཚེས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）དེར་བརྟེན་ཁྲོམ་གཞུང་
དེས་འབབ་འཕར་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བའི་ལས་དོན་
དེ་དམ་འཛིན་བྱ་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ནས་གྲོང་
ཚོའི（སྡེ་ཁུལ）མཉམ་སྡེབ་དཔལ་འབྱོར་ནུས་ཤུགས་
ཡོད་རྒུས་སྟོབས་ཆེར་གཏོང་བ་དང་འབྲེལ་ལོ་གསར་
གོང་བགོ་འགྲེམས་བརྒྱབ་ནས་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་
མང་ཚོགས་ལ་མཉམ་སྡེབ་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ལས་
བྱུང་བའི་ཁེ་སྤོགས་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པར་བྱས་ཡོད།
ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན། ཁྲོམ་གཞུང་དེའི་
ཞིང་འབྲོག་པ་མི་རེའི་ཆ་སྙོམས་བཀོལ་སྤྱོད་ཆོག་པའི་
ཡོང་འབབ་2022ལོའི་སྒོར་30670.98ནས་2023
ལོའི་སྒོར་35038.28བར་འཕར་ནས་དུས་མཚུངས་
ལས་བརྒྱ་ཆ་13.8འཕར་ཡོད་པ་རེད།
ཚལ་གྲོང་ཚོ་ཨུ་ལྷན་གྱི་ཀྲུའུ་རེན་ཕུར་བུ་དབང་
འདུས་ཀྱིས་འདས་ཟིན་པའི་ལོ་གཅིག་ལ་ཕྱིར་མིག་ལྟ་
སྐབས་ང་ཚོའི་མཉམ་སྡེབ་དཔལ་འབྱོར་རྣམ་གྲངས་ལ་
གྲུབ་འབྲས་ཡག་པོ་ཐོབ་ཡོད། ད་ཐེངས་མ་རྐང་རེར་
ཡོང་འབབ་མཐོ་ཤོས་ལ་སྒོར་ཁྲི་2དང་དམའ་ཤོས་ལ་
སྒོར་2000བགོས་ཤིང་ཁྱོན་དངུལ་འབོར་སྒོར་ཁྲི་
1731.7ལྷག་ཙམ་ཟིན་ཡོད་ཅེས་བཤད།

འབབ་འཕར་ཡོང་རྒྱུ་ཕུད་ལས་ཞུགས་ནི་མང་
ཚོགས་ཚོས་དོ་ཁུར་ཆེ་ཤོས་བྱེད་པའི་དམངས་འཚོའི་
གནད་དོན་ཞིག་རེད། ན་ནིང་ཚལ་གུང་ཐང་ཁྲོམ་
གཞུང་གིས་རང་ངོས་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་གྲོང་ཚོ་
དང་གྲོང་མིའི་ཐོན་ལས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་བཀོད་སྒྲིག་ལ་
གཞི་ཚུགས་ནས་ཚོང་འགུགས་མ་འདྲེན་བྱས་པ་བརྒྱུད་
3Dཔར་འདེབས་བཟོ་སྐྲུན་ཁེ་ལས་ཤིག་ནང་འདྲེན་
བྱས་པ་དང་། 3Dཔར་འདེབས་ལག་རྩལ་སྤྱད་དེ་
བཟོ་སྐྲུན་གྱི་གད་སྙིགས་དང་གཏེར་སྙིགས་དག“བེད་
མེད་དངོས་པོ་ནོར་བུར”བསྒྱུར་ནས་3Dཨར་འདམ་
ཐོན་རྫས་དང་། སྒྲོམ་སྐྱོར། རྐུབ་སྟེགས་སོགས་
བཟོས་ནས་ལག་རྩལ་གསར་པ་དང་། སྤུས་
རྟགས། ཐོན་རྫས་བཅས་ནང་འདྲེན་བྱས་ཏེ་ཁྲོམ་
གཞུང་དེས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་མཉམ་སྡེབ་དཔལ་འབྱོར་
འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་སྐུལ་ཁྲིད་བྱ་ཆེད་འགན་ལེན་ནུས་
ལྡན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། མིག་སྔར་ཀུང་སི་དེས་ས་
གནས་དེ་གའི་མང་ཚོགས་60ལྷག་ཙམ་བསྡུས་ཡོད་
ཅིང་། ཆབ་མདོ་དང་མངའ་རིས་སོགས་ཀྱི་གནས་
སྤོས་མང་ཚོགས་9ལས་ཞུགས་ཐུབ་པར་བྱས་ཡོད།
ས་གནས་དེ་གའི་སློབ་ཆེན་ཐོན་པའི་སློབ་མ་31ལས་

ཞུགས་ཐུབ་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ལག་རྩལ་གསོ་སྦྱོང་
ལ་བརྟེན་ནས་3Dཔར་འདེབས་ཀྱི་ལག་རྩལ་ཁོང་དུ་
ཆུད་ཡོད་པ་རེད།
ཚལ་གུང་ཐང་ཁྲོམ་གཞུང་ཚལ་གྲོང་ཚོའི་ཏང་
ཀྲི་པུའི་ཧྲུའུ་ཅི་བསྟན་འཛིན་གྱིས་ཁྲེང་ཀོན་ཆུས་ཨུད་
དང་ཚལ་གུང་ཐང་ཁྲོམ་གཞུང་ཏང་གི་ལས་དོན་ཨུ་
ལྷན་གྱི་ཡང་དག་པའི་སྣེ་ཁྲིད་འོག ང་ཚོ་ཚལ་གྲོང་
ཚོ་དང་དཔལ་སྡིངས་གྲོང་ཚོས་ནང་སར་བསྐྱོད་དེ་
ཚོང་འགུགས་མ་འདྲེན་བྱས་པར་མ་ཟད། མ་
དངུལ་སྒོར་ཁྲི་4000འཁོར་རྒྱུག་བྱས་ནས་ཚལ་གུང་
ཐང་དུ་བོད་ལྗོངས་དབྱིང་ཚའེ་ཨར་སྐྲུན་ཚན་རྩལ་
ཚད་ཡོད་ཀུང་སི་བཙུགས་པ་དང་སྔོན་དཔག་བྱས་ན་
ལོའི་ཡོང་འབབ་སྒོར་ཁྲི་500ཟིན་རྒྱུ་རེད་ཅེས་བཤད།
སླད་ཕྱིན་ཚལ་གུང་ཐང་ཁྲོམ་གཞུང་གིས་
མཉམ་སྡེབ་དཔལ་འབྱོར་གཉེར་སྐྱོང་རྣམ་པ་མུ་
མཐུད་ལེགས་སུ་བཏང་ནས་འབབ་འཕར་གྱི་ཐབས་
ལམ་རྒྱ་ཆེར་གཏོང་བ་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཕན་
འབྲས་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་གྲོང་
མིའི་འཚོ་བ་ཉིན་བཞིན་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་
རེད། （ཉི་མ་ཆོས་སྒྲོན་གྱིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

ཚལ་གུང་ཐང་ཁྲོམ་གཞུང་གིས་ཐོན་ལས་སྟོབས་ཆེར་བཏང་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལེགས་སུ་བཏང་བ།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）མཛེས་ལྗོངས་ཁུལ་ཆེ་
གྲས་གཉིས་རིམ་སྤོར་སྒྱུར་བཀོད་བྱ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་
གཏོང་དགོས་པ། ལེ་ལག་ཚང་བའི་ཞབས་ཞུའི་སྒྲིག་
བཀོད་མུ་མཐུད་ལེགས་སུ་བཏང་ནས་ལྷ་སར་ས་ཁོངས་
ཧྲིལ་པོའི་ཡུལ་སྐོར་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་
བཏང་སྟེ་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་གྲོང་གསེབ་འཛུགས་
སྐྲུན་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་རེད།
ཝང་ཆང་གིས་ན་ནིང་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་རིག་
གནས་དང་། ལུས་རྩལ། ཡུལ་སྐོར་བཅས་མཉམ་
འདྲེས་འཕེལ་རྒྱས་ཐད་ཕན་འབྲས་མི་དམན་པ་ཐོབ་
ཡོད་པས་ད་ལོར་ཡིད་ཆེས་དང་ཆོད་སེམས་སྔར་བས་
བརྟན་དུ་གཏོང་དགོས། གྲོང་ཁྱེར་རིམ་པའི་རིག་
གནས་ཡུལ་སྐོར་སྡེ་ཚན་གྱིས་ལྷ་སར་ས་ཁོངས་ཧྲིལ་
པོའི་ཡུལ་སྐོར་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་དམིགས་ཏེ།
རྩེ་རིམ་ཇུས་འགོད་ཇུས་གཞི་བཟོས་ནས་གྲོང་ཁྱེར་
ཡོངས་ཀྱི་ཡུལ་སྐོར་རིག་གནས་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་རྩིས་ཐོ་
ལྟར་བསྡོམས་རྩིས་བརྒྱབ་སྟེ་མཛེས་ལྗོངས་ཁུལ་
དང་། མཛེས་ལྗོངས་ས་ཚིགས། མཛེས་ལྗོངས་ཀྱི་
ཐོན་རྫས་བཅས་རིགས་དབྱེ་ནས་བཏོད་དེ། མཛེས་
ལྗོངས་ཁུལ་འཆར་འགོད་དང་གྲོང་མིའི་སྤྲོ་གསེང་ཁུལ་
གཏོད་རྒྱུར་སྤྱི་འདོམས་བསམ་གཞིགས་བྱས་ནས་རྒྱལ་
ཡོངས་ཀྱི་ཡུལ་སྐོར་བར་ལྷ་སར་བསྐྱོད་ཐུབ་པར་བྱེད་
པ་དང་། གྲོང་མིར་དུས་ཆེན་དང་ངལ་གསོའི་དུས་
ཚོད་རིང་འགྲོ་ས་ཡོད་པར་བྱས་ནས་གྲོང་མི་དང་ཡུལ་
སྐོར་བར་ལྷ་སའི་རང་བྱུང་མཛེས་ལྗོངས་དང་སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་རིག་གནས་སྣང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་ཐོབ་
ཐུབ་པར་བཅས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ལུས་རྩལ་གྱིས་
སྟེགས་བུ་བསྐྲུན་པ་དང་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་གྱིས་ཟློས་

གར་འཁྲབ་སྟངས་ལ་གཞིགས་ནས་རིག་རྩལ་དང་།
ལུས་རྩལ། ཡུལ་སྐོར་བཅས་མཉམ་འདྲེས་འཕེལ་
རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་དགོས་ཞེས་ནན་
གསུངས་གནང་ཡོད།
རྒྱ་མ་ཤང་གི་གཏེར་ཁུལ་ཆེ་གྲས་གཉིས་ཀྱི་
འགན་འཁུར་བ་དང་ཐོན་སྐྱེད་བདེ་འཇགས་ལས་དོན་
ཐད་བཞུགས་མོལ་གནང་སྐབས་ཝང་ཆང་གིས་ཐོན་
སྐྱེད་བདེ་འཇགས་ནི་ཆེད་ལས་རང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བའི་ལས་དོན་ཞིག་རེད། གཏེར་ཁུལ་ཆེ་གྲས་གཉིས་
ཀྱིས“བདེ་འཇགས་ངང་ཕྱུག་འགྱུར་བརྩོན་ལེན་བྱེད་
པའི”བྱེད་སྟངས་ལྟར་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ“བདེ་
འཇགས་ཀྱི་རྩ་བ”ལ་དམ་འཛིན་གྱིས་འགག་རྩའི་ལྷུ་
ཚིགས་ལ་ཆེད་བསྐོས་མི་སྣས་འགན་འཁུར་བ་དང་ཆེད་
ལས་དོ་དམ་ཡོང་བར་འགན་ལེན་བྱས་ཏེ། ལྷུ་ཚིགས་
ལ་ལྟ་མཁན་ཡོད་པ་དང་བདེ་འཇགས་ཐད་དོ་དམ་
བྱེད་མཁན་ཡོད་པར་བྱེད་དགོས་པ་དང་། མང་
ཚོགས་ལམ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་བུའི་ཐོག་ཡག་པོ་སྐྱོད་པ་
དང་། བདེ་འཇགས་ཤེས་བྱའི་གསོ་སྦྱོང་ལ་ཤུགས་
སྣོན་རྒྱག་པ། མི་སྣ་ཡོངས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་འདུ་ཤེས་
འཛུགས་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་གཏེར་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བདེ་
འཇགས་དང་། ལྗང་མདོག རྒྱུན་མཐུད་བཅས་ཀྱི་
དམིགས་ཚད་མངོན་འགྱུར་ཡོང་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་
གཏོང་དགོས་ཞེས་ནན་གསུངས་གནང་ཡོད། ཝང་
ཆང་གིས་ད་དུང་རྒྱ་མ་ཤང་མངགས་གཏོང་ཁང་གི་མི་
དམངས་ཉེན་རྟོག་པར་འཚམས་འདྲི་གནང་ནས་ཁོང་
ཚོར་དཔྱིད་གསར་དུས་ཆེན་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་གྱི་
སྨོན་འདུན་ཞུས་པ་རེད།
（བྱམས་པ་ཚེ་རིང་གིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

ཝང་ཆང་གིས་མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྫོང་རྒྱ་མ་ཤང་དུ་བརྟག་ཞིབ་གནང་བ།

ཤིན་ཧྭ་གསར་འགྱུར་ཁང་པེ་ཅིང་ནས་ཟླ་2
ཚེས་15ཉིན་གློག་འཕྲིན་འབྱོར་གསལ། སྒྲིག་
འགལ་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཆད་པ་ནན་པོ་
གཅོད་ཆེད། འགག་སྒོའི་སྤྱི་ཁྱབ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་
ཆེས་མཐོའི་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་དང་། ཆེས་
མཐོའི་མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་དང་མཉམ་
འབྲེལ་ཐོག་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་ནས་ཁྲིམས་འགལ་ངང་སྐྱེ་
དངོས་ནང་འདྲེན་བྱེད་པར་ཁྲིམས་ལྟར་ཆད་པ་
བཅད་ཡོད་ཅིང་། མཉམ་འགོག་མཉམ་སྡོམ་བྱེད་
ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་དང་། ཆ་འཕྲིན་མཉམ་སྤྱོད་
དང་ཁྲིམས་འཛིན་རོགས་རེས་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་
བཏང་ནས་སྔོན་འགོག་དང་ཚོད་འཛིན་གྱི་མཉམ་
ཤུགས་ཤིག་ཆགས་པར་བྱས་ཡོད་པ་རེད།
2023ལོའི་ཟླ་7པར་འགག་སྒོ་སྤྱི་ཁྱབ་ལས་

ཁུངས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འགག་སྒོ་ཁག་ཏུ་དུས་
ཡུན་ལོ་གསུམ་རིང་ཕྱི་ཕྱོགས་སྐྱེ་དངོས་ནང་
འདྲེན་བྱེད་པར་བཀག་འགོག་ནན་པོ་བྱེད་པའི་
ཆེད་དོན་བྱ་སྤྱོད་གཅིག་སྡུད་གཅིག་གྱུར་ངང་
སྤེལ་རྒྱུའི་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ཤིང་། ད་ལོར་
འགག་སྒོས་ད་དུང་ཕྱི་ཕྱོགས་སྐྱེ་དངོས་འགག་སྒོ་
ནས་སྔོན་འགོག་དང་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པའི་མ་
ལག་ནུས་ཤུགས་ཡོད་རྒུས་བཙུགས་ནས་ཕྱི་ཕྱོགས་
སྐྱེ་དངོས་ནང་འདྲེན་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཁྲིམས་
ལྟར་རྡུང་རྡེག་ཚ་ནན་བཏང་སྟེ་མཛེས་སྡུག་ལྡན་
པའི་ཀྲུང་གོ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་ཆེད་སྟོབས་ཤུགས་
ལེགས་སྐྱེས་སུ་ཕུལ་ཡོད་པ་རེད།
རྒྱལ་མཚམས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སྲུང་ཡུལ་
གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་2023ལོར་རྒྱལ་

ཡོངས་ཀྱི་འགག་སྒོས་ས་མཚམས་ནས་ཕྱིར་གཏོང་
ནང་འདྲེན་བྱེད་པའི་སྲོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་
རིགས་ལ་རིམས་ནད་ཐད་ཀྱི་ཞིབ་བཤེར་ནན་པོ་
བྱས་ནས་བཙན་འཛུལ་སྐྱེ་དངོས་ནང་འདྲེན་བྱ་
རྒྱུར་ནན་འགོག་བྱས་པས་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་རིམས་ནད་
ཡོད་པའི་རིགས་ཁྲི་7.5ཞིབ་བཤེར་ཐུབ་པ་
དང་། མངའ་ཁོངས་སུ་སླེབས་པའི་བསྐུར་མ་
དང་འགྲུལ་པས་ཁྱེར་བའི་དངོས་རྫས་ཁྲོད་ཕྱི་ནས་
འཁྱེར་ཡོང་བའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་1186དང་
ཁག་3123ལ་ཞིབ་བཤེར་ཐུབ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་
ནང་རིགས་མི་འདྲ་བའི་གཅེས་ཉར་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་
རིགས་296དང་། སྲོག་ཆགས་ཁྲི་4.4ཞིབ་
བཤེར་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད།
（ཕུར་སྒྲོན་གྱིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

ཚན་པ་གསུམ་གྱིས་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ཁྲིམས་འགལ་ངང་སྐྱེ་དངོས་
ནང་འདྲེན་བྱེད་མཁན་ལ་ཁྲིམས་ལྟར་ཆད་པ་བཅད་པ། ཤིན་ཧྭ་གསར་འགྱུར་ཁང་པེ་ཅིང་ནས་ཟླ་2

ཚེས་15ཉིན་གློག་འཕྲིན་འབྱོར་གསལ། ཐཱན་
གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ཚད་མངོན་འགྱུར་ཡོང་བར་ཞབས་
འདེགས་ཞུ་ཆེད། རང་རྒྱལ་གྱིས་ཐཱན་བཀག་སྡོམ་
ཉར་ཚགས་ཀྱི་ས་གཤིས་ལ་བརྟག་དཔྱད་དང་དེ་
བཞིན་འབྲེལ་ཡོད་ལག་རྩལ་ཚོད་ལྟ་བྱ་རྒྱུར་སྐུལ་
འདེད་ཧུར་ཐག་བཏང་བ་དང་འབྲེལ་འཕེལ་རིམ་
གསར་པ་རབ་དང་རིམ་པ་བྱུང་ཡོད།
ཉེ་ཆར་གསར་འགོད་པས་ཀྲུང་གོ་ས་གཤིས་
བརྟག་དཔྱད་ཅུས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱས་པར་གཞིགས་
ན། མིག་སྔར་རང་རྒྱལ་གྱིས་ཐཱན་བཀག་སྡོམ་ཉར་
ཚགས་ཀྱི་རྐྱེན་རྩ་དང་། གནས་ཡུལ་འདེམས་
པ། ལྟ་ཞིབ་ཚད་ལེན་སོགས་ཀྱི་ལག་རྩལ་ཞིབ་
འཇུག་མུ་མཐུད་གཏིང་ཟབ་ཏུ་བཏང་སྟེ། མིས་
བཟོས་ཐེ་གཏོགས་བྱས་ནས་ཞུན་བྲག་ཐཱན་བསྡུས་
མང་དུ་གཏོང་བའི་ཚོད་ལྟ་བྱེད་པ་དང་།
ཧྲན་པེའི་ཡི་ཏུན་ཁྲི་བརྒྱ་རིམ་པའི་ཐཱན་གསོག་ཉར་གྱི་
དཔེ་སྟོན་ཁུལ་དང་། རྨ་ཆུའི་ཟུར་གསུམ་གླིང་གི་ས་
གཤིས་གསོག་འཇོག་ནུས་པར་སྔོན་ཁྲིད་ཚོད་ལྟ་བྱེད་
པར་སྐུལ་འདེད་བཏང་ཡོད། མིག་སྔར་པོ་ཧའེ་རྒྱ་
མཚོ་དང་ནན་ཧོང་ཧེ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་གཙོ་གནད་མཚོ་
ཁོངས་ཀྱི་ཐཱན་བཀག་སྡོམ་ཉར་ཚགས་ཁུལ་གྱི་དཔྱད་
དཔོག་ལེགས་གྲུབ་ཟིན་ཡོད་ཅིང་། ཅང་ཞི་དང་
ཧྲན་ཏུང་གིས་དིམ་བསགས་གཤོང་སའི་ཚྭ་ཆུའི་བང་
རིམ་གྱི་ཐཱན་གསོག་ཉར་གྱི་མི་མངོན་པའི་ནུས་པའི་

དཔྱད་དཔོག་དང་ཐཱན་བཀག་སྡོམ་ཉར་ཚགས་ཀྱི་
ཚོད་ལྟ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཡོད། ཀོང་ཤིས་ཀྱིས་ས་
འོག་ཆུ་བོ་རྒྱུག་ཁུལ་གྱི་ཞུན་བྲག་ཐཱན་བསྡུས་ལ་བརྟག་
དཔྱད་དང་དཔྱད་དཔོག་ཐེངས་དང་པོ་བྱས་ཡོད།
ངོ་སྤྲོད་བྱས་པར་གཞིགས་ན། 2024
ལོར་རང་རྒྱལ་གྱིས་ས་གཤིས་ཐཱན་གསོག་གི་བརྟག་
དཔྱད་མུ་མཐུད་བྱས་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཞུན་བྲག་
ཐཱན་བསྡུས་ཀྱི་མི་མངོན་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་
དཔྱད་དཔོག་ལེགས་འགྲུབ་བྱེད་པ་དང་། གཙོ་
གནད་གཤོང་སའི་ཐཱན་བཀག་སྡོམ་ཉར་ཚགས་ཀྱི་
མི་མངོན་པའི་ནུས་པར་དཔྱད་དཔོག་བྱ་རྒྱུར་
ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་ནས་དམིགས་འབེན་ཁུལ་ཁག་
གཅིག་གཏན་འཁེལ་བྱེད་པ། ས་ངོས་ཀྱི་རྨང་
གཞིར་བརྟག་དཔྱད་གཏིང་ཟབ་བྱས་ཏེ་རྨ་ཆུ་
དང་། ཧོའེ་ཧའེ། ཧའེ་ཧོ་བཅས་ཀྱི་འབྲུ་
རིགས་ཐོན་ཁུལ། མཚོ་བོད་ས་མཐོའི་ལོ་མང་
འཁྱག་སའི་ཁུལ་སོགས་ས་ངོས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུར་བརྟག་
དཔྱད་བྱས་ནས་ཞིང་ཆེན་ཁག་ཧུར་ཐག་ཞུགས་
རྒྱུར་སྐུལ་ཁྲིད་བྱེད་པ། ས་ཞིང་གི་སྤུས་ཚད་དང་
སའི་གོ་ལའི་རྫས་འགྱུར་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ཏེ་
རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁོངས་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་ཞིང་
གི་སྤུས་ཚད་དང་སའི་གོ་ལའི་རྫས་འགྱུར་ལ་ལྟ་
ཞིབ་ཚད་ལེན་བྱེད་པའི་དྲ་བ་འཛུགས་པ་དང་
འཐུས་ཚང་དུ་གཏོང་བ་བཅས་བྱ་རྒྱུ་རེད།
（བྱམས་པ་ཚེ་རིང་གིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

རང་རྒྱལ་གྱིས་ཐཱན་བཀག་སྡོམ་ཉར་ཚགས་ཀྱི་ས་གཤིས་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་ལས་དོན་ཧུར་ཐག་སྤེལ་བ།